

بررسی آمار بازرسی های داروخانه های کشور در سال های ۸۰ و ۸۱

دکتر زبیده حسینی نسب، دکتر سعید برومند صالح
کارشناسان اداره کل امور دارویی وزارت بهداشت

خلاصه

- ۱- جهت پی بردن به عملکرد داروخانه های دایر کنونی، آمار بازرسی های انجام شده از داروخانه ها در سال های ۸۰ و ۸۱ بررسی گردید.
- ۲- با توجه به آمار ارسالی توسط ۳۱ دانشگاه علوم پزشکی مربوط به بازرسی های سال ۸۰ و ۳۵ دانشگاه علوم پزشکی مربوط به بازرسی های سال ۸۱ و اعلام تعداد داروخانه های تحت پوشش آن ها (به ترتیب ۴۵۱۲ و ۶۰۲۲ باب) مجموع بازرسی های انجام شده در سال های مورد بررسی به ترتیب ۱۴۰۰۸ و ۱۴۹۸۸ مورد و مجموع تخلفات گزارش شده در طی این بازرسی ها ۱۵۱۱۳ و ۲۲۴۴۲ فقره بوده است.
- ۳- با مقایسه آمار مذکور، در سال ۸۱ حدود ۲۰ درصد نسبت به سال ۸۰ بازرسی کمتری صورت گرفته و حدود ۱۱ درصد تخلفات کشف شده داروخانه ها افزایش یافته است.
- ۴- بیشترین موارد تخلفات گزارش شده از داروخانه های دایر در سال های مورد بررسی، عدم استفاده پرسنل از روپوش، عدم حضور مسئول فنی، نسخه پیچی در غیاب مسئول فنی و نگهداری و عرضه داروهای فاقد پروانه و مجوز و تاریخ گذشته بوده است.

مردم به این خدمات را مد نظر قرار داده است (۱)، بررسی نحوه ارائه خدمات دارویی در داروخانه ها ضروری به نظر می رسد. همچنین ارتقای کیفیت ارائه خدمات دارویی

با توجه به ماده ۱۹۲ برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی دولت که افزایش کارایی و توسعه خدمات بهداشتی درمانی در کشور و ایجاد تسهیلات جهت دسترسی آحاد

داروهای ایران و اقلام بدون پروانه و مجوز در داروخانه

۷- نگهداری داروهای تاریخ گذشته در قفسه‌های داروخانه و انبار

۸- عدم رعایت نظم و نظافت در داروخانه و انبار

۹- عدم رعایت شرایط ساخت داروهای ترکیبی (از نظر مکان، لوازم و مواد اولیه)

۱۰- عدم رعایت شرایط مناسب بسته‌بندی مجدد داروها

۱۱- عدم استفاده پرسنل از روپوش و عدم نصب اتیکت مسئول فنی بر روپوش خود

هم‌چنین به منظور ثبت دقیق‌تر اطلاعات درخواستی و بررسی آمار بازرسی‌های انجام شده در هر فصل از سال، فرم جمع‌آوری داده‌ها

بر اساس بازرسی‌های انجام شده در هر سه ماه از سال تنظیم گردید (طبق فرم پیوست).

ب- ۵۵ پرونده داروخانه متخلف در سال‌های ۸۰ و ۸۱ که منجر به بررسی موضوع در

کمیسیون قانونی ماده ۲۰ و برخورد قانونی با تخلفات آن‌ها طبق ماده ۳۴ آیین‌نامه داروخانه‌ها

گردید نیز بررسی شد.

ج- آمار ارسالی از سوی سازمان بازرسی و نظارت بر قیمت و توزیع کالا و خدمات وزارت

بازرگانی در مورد بازرسی از اقلام غیردارویی داروخانه طی سال‌های (۸۰-۸۱) بررسی گردید

(۱۰-۶).

مفاهیم

۱- سهم هر دانشگاه از بازرسی عبارت است از مجموع تعداد بازرسی‌های انجام شده نسبت

در داروخانه‌ها منوط به ارایه الگوی مناسب جهت هماهنگی گروه پزشکی (پزشک و داروساز) در تجویز، مشاوره هنگام تحویل و نحوه مصرف دارو از یک سو و اطلاع‌رسانی به موقع به داروخانه‌ها و فرهنگ‌سازی برای مراجعین آن‌ها در خصوص رعایت آخرین مقررات پزشکی و دارویی از سوی دیگر می‌باشد (۲).

بنابراین به منظور پی بردن به عملکرد داروخانه‌های دایر کنونی، در ابتدا یافتن نوع تخلفات و علل بروز آن‌ها و بهینه‌سازی روش بازرسی از داروخانه‌ها در جهت برخورد مناسب با تخلفات کشف شده و کاهش تخلفات احتمالی آینده مورد بررسی قرار گرفت.

روش بررسی

الف- با عنایت به اهمیت موارد تخلف ذکر شده در قانون تعزیرات حکومتی امور بهداشتی و درمانی مصوب ۶۷/۱۲/۲۳ و با توجه به فرم بازرسی از داروخانه‌ها که توسط دانشگاه‌های علوم پزشکی سراسر کشور طبق مقررات جاری مورد استفاده می‌باشد (۵ و ۴ و ۳ و ۲)، یازده مورد جهت بررسی میزان بروز تخلفات داروخانه‌ها مد نظر قرار گرفت:

۱- عدم رعایت ساعات فعالیت داروخانه

۲- عدم حضور مسئول فنی به صورت فیزیکی و فعال در داروخانه

۳- عدم کنترل نسخ و نظارت در تحویل دارو به بیمار توسط مسئول فنی

۴- نسخه‌پیچی در غیاب مسئول فنی

۵- گرانفروشی در داروخانه

۶- وجود داروهای خارج از فهرست رسمی

به تعداد دانشگاه‌های علوم پزشکی که آمار خود را ارایه کرده‌اند.

۲- سهم هر داروخانه از بازرسی برابر است با تعداد بازرسی‌های انجام شده به تعداد داروخانه‌های دایر در محدوده دانشگاه‌های مورد بررسی

۳- سهم هر دانشگاه از تخلف برابر است با تعداد تخلفات گزارش شده به تعداد دانشگاه‌های مورد بررسی

۴- سهم هر داروخانه از تخلف عبارت است از تعداد تخلفات گزارش شده به تعداد داروخانه‌های مورد بررسی

نتایج

۱- با توجه به آمار ارسالی توسط ۳۱ دانشگاه علوم پزشکی (۷۹/۴۹ درصد) در مورد بازرسی‌های انجام شده طی سال ۸۰ و ۲۵ دانشگاه علوم پزشکی (۸۹/۷۴ درصد) مربوط به بازرسی‌های سال ۸۱ طی مدت معلوم و اعلام تعداد داروخانه‌های تحت پوشش آن‌ها (به ترتیب ۴۵۱۲ و ۶۰۲۲ باب) مجموع بازرسی‌های انجام شده در سال‌های مورد بررسی به ترتیب ۱۴۰۰۸ و ۱۴۹۸۸ مورد و مجموع تخلفات گزارش شده در طی این بازرسی‌ها ۱۵۱۱۳ و ۲۲۴۴۲ فقره بوده است.

۲- درصد بازرسی‌های انجام شده در هر سه ماه از سال نسبت به کل بازرسی‌های انجام شده در سال ۸۰ به ترتیب ۲۵/۷۳، ۲۶/۳۴، ۲۴/۰۲، ۲۳/۹۱ درصد و در سال ۸۱ به ترتیب ۲۴/۴۹، ۲۷/۸۲، ۲۳/۵۷ و ۲۴/۱۲ درصد است. هم‌چنین سهم هر داروخانه از بازرسی در سال ۸۰ به

ترتیب ۰/۸، ۰/۸۲، ۰/۷۵، ۰/۷۴ و در سال ۸۱ به ترتیب ۰/۶۱، ۰/۶۹، ۰/۵۹، ۰/۶۰ می‌باشد.

۳- با توجه به مفاهیم تعریف شده، اطلاعات موجود جهت بررسی موضوع به شرح زیر می‌باشد:

عنوان	سال ۸۰	سال ۸۱
سهم هر دانشگاه از داروخانه	۱۴۶	۱۷۲
سهم هر دانشگاه از بازرسی	۴۵۲	۴۲۸
سهم هر دانشگاه از تخلف	۴۸۸	۶۴۱
سهم هر داروخانه از بازرسی	۳/۱۰	۲/۴۹
سهم هر داروخانه از تخلف	۳/۳۵	۳/۷۳
نسبت بروز تخلفات به بازرسی‌ها	۱/۰۸	۱/۵۰

۴- از نظر نوع تخلفات گزارش شده، بیشترین درصد بروز تخلف در سال ۸۰ (نمودار شماره ۱) به ترتیب مربوط به عدم استفاده پرسنل از روپوش (۲۴/۱۴ درصد)، عدم حضور مسئول فنی (۱۱/۰۸ درصد)، وجود دارو و سایر اقلام فاقد پروانه و مجوز در داروخانه (۹/۹ درصد)، نسخه پیچی در غیاب مسئول فنی (۹/۲۰ درصد)، عدم کنترل نسخ توسط مسئول فنی (۸/۹۷ درصد) و نگهداری داروهای تاریخ گذشته در داروخانه (۸/۶۵ درصد) و در سال ۸۱ (نمودار شماره ۲) به ترتیب عدم استفاده پرسنل از روپوش (۲۷/۳۶ درصد)، وجود و عرضه داروهای تاریخ گذشته در داروخانه (۱۱/۷۹ درصد)، عدم حضور مسئول فنی (۹/۵۶ درصد) و وجود دارو و سایر اقلام فاقد پروانه و مجوز در داروخانه (۸/۰۰ درصد) بوده است.

۵- با بررسی ۵۵ پرونده داروخانه متخلف

منجر به طرح موضوع در کمیسیون مذکور شده وجود نداشت.

بحث

۱- با توجه به نتایج به دست آمده از آمار ارسالی دانشگاه‌های علوم پزشکی در سال‌های ۸۰ و ۸۱ بر حسب تعداد داروخانه‌های تحت پوشش، تعداد بازرسی‌های انجام شده و تعداد تخلفات گزارش شده می‌توان نتیجه گرفت که اگر به طور متوسط هر دانشگاه با ۱۴۶ باب داروخانه تحت پوشش خود، ۴۵۲ بار طی سال ۱۳۸۰ از داروخانه‌ها بازرسی نموده باشد، هر داروخانه مجموعاً در سال سه بار بازدید شده است. همچنین در سال ۸۱ با توجه به ۱۷۲ باب داروخانه تحت پوشش هر دانشگاه به طور متوسط، ۴۲۸ مورد بازرسی انجام گرفته و هر داروخانه حدود ۲/۵ بار در سال بازرسی شده است. از طرف دیگر چون درصد بازرسی‌های انجام گرفته در هر سه ماه از سال با هم تفاوت معنی‌داری ندارد می‌توان نتیجه گرفت که نتایج مربوط به بروز تخلفات داروخانه‌های دایر، در هر سه ماه قابل تعمیم به طول سال خواهد بود.

۲- با بررسی نتایج مربوط به سهم بازرسی‌های انجام شده توسط دانشگاه‌ها نسبت به کل بازرسی‌ها و درصد بروز تخلفات در داروخانه‌های تحت پوشش هر دانشگاه نسبت به مجموع تخلفات و درصد بروز تخلفات نسبت به بازرسی‌های انجام شده می‌توان پی برد که:

اولاً در سال ۸۰ با هر بار بازرسی از داروخانه حدود یک مورد تخلف و در سال ۸۱ با هر بار

طی سال‌های مورد نظر با توجه به ماده ۳۴ آیین‌نامه داروخانه‌ها در کمیسیون قانونی ماده ۲۰ معلوم شد (۱۱):

الف- ۲۱ پرونده در سال ۸۰ و ۳۴ پرونده در سال ۸۱ بررسی و اعلام نظر شده است.

ب- از نظر تنوع تخلفات ۱۵۱ مورد تخلف بارز از داروخانه‌های مورد نظر گزارش شده که منجر به طرح موضوع در کمیسیون مذکور گردیده است (۶۲ مورد در سال ۸۰ و ۸۹ مورد در سال ۸۱)

ج- بیشترین درصد تخلفات کشف شده (نمودار شماره ۳) به ترتیب مربوط به عدم حضور مسئول فنی (۲۱/۸۵ درصد)، عرضه داروهای فاقد پروانه و مجوز (۱۵/۸۹ درصد)، نسخه‌پیچی در غیاب مسئول فنی (۱۵/۲۳ درصد)، گرانفروشی (۱۱/۲۶ درصد) و نگهداری و عرضه داروهای تاریخ گذشته (۹/۲۷ درصد) بوده است.

د- با در نظر گرفتن ضرورت اشراف موسس بر امور جاری داروخانه (بند ۲ ماده ۱۳ آیین‌نامه داروخانه‌ها - از وظایف موسس)، آمار تعداد داروخانه‌های متخلف که در آن‌ها موسس، مسئولیت فنی داروخانه خود را نپذیرفته است بررسی شد (۱۱). این بررسی نشان می‌دهد در ۱۲ مورد از داروخانه‌های مورد نظر (۲۱/۱۲ درصد) موسس داروخانه، مسئول فنی آن نبوده که از این تعداد ۴۱/۶۷ درصد موسس داروساز و ۵۸/۳۳ درصد موسس داروخانه غیر داروساز می‌باشد.

ه- با بررسی داده‌ها رابطه معنی‌داری بین طول مدت فعالیت داروخانه تا بروز تخلفاتی که

بازرسی ۱/۵ تخلف کشف و گزارش شده است. ثانیاً همیشه انجام بازرسی های بیشتر از داروخانه ها باعث کاهش بروز تخلف و نظارت بیشتر نگردیده است به طوری که برخی دانشگاه ها با توجه به بازرسی بیشتر، کشف تخلف نیز در آن ها بیشتر بوده است.

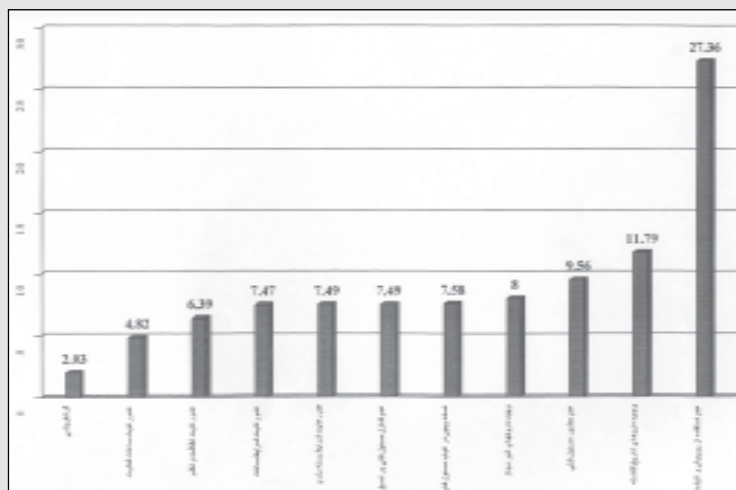
۳- با توجه به بیشترین موارد تخلف گزارش شده (نمودارهای شماره ۱ و ۲) باید نظارت بیشتری از سوی دانشگاه ها در خصوص موارد فوق الاشاره اعمال گردد و داروخانه ها با نحو مقتضی ملزم به رعایت آن ها شوند.

لازم به ذکر است طبق مقررات جاری بازرسی از اقلام غیردارویی داروخانه ها با همکاری بازرسین سازمان بازرسی و نظارت

آمار بازرسی از داروخانه دایر استان تحت پوشش دانشکده / دانشگاه علوم پزشکی در سال (تعداد کل داروخانه های تحت پوشش باب می باشد)

ردیف	عنوان تخلفات داروخانه	سه ماهه اول	سه ماهه دوم	سه ماهه سوم	سه ماهه چهارم	مجموع
۱	عدم رعایت ساعات فعالیت داروخانه					
۲	عدم حضور مسئول فنی در داروخانه					
۳	عدم کنترل نسخ و نظارت بر تحویل دارو به بیمار توسط مسئول فنی					
۴	نسخه پیچی در غیاب مسئول فنی					
۵	گرانفروشی در داروخانه					
۶	وجود داروهای خارج از فهرست رسمی داروهای ایران و اقلام بدون پروانه و مجوز در داروخانه					
۷	نگهداری داروهای تاریخ گذشته در قفسه های داروخانه و انبار					
۸	عدم رعایت نظم و نظافت در داروخانه و انبار					
۹	عدم رعایت شرایط ساخت داروهای ترکیبی					
۱۰	عدم رعایت شرایط مناسب بسته بندی مجدد داروها					
۱۱	عدم استفاده پرسنل از روپوش و عدم نصب اتیکت مسئول فنی بر روپوش خود					
*	تعداد داروخانه های بازرسی شده					

نمودار ۱- درصد تخلفات گزارش شده در سال ۸۰

بوده است که بیانگر نقش نظارتی سازمان‌های بیمه‌گر در خصوص پذیرش نسخ بیمه طبق نرخ مصوب و توزیع مناسب دارو توسط شرکت‌های پخش دارویی مجاز می‌باشد.

۴- با توجه به ماده ۳۴ آیین‌نامه داروخانه‌ها، در اجرای بندهای دوازده و سیزده ماده یک قانون وظایف و تشکیلات وزارت متبوع با متخلفین از مفاد الزام این آیین‌نامه و ضوابط مربوطه برخورد قانونی می‌گردد (۱۱ و ۲). با بررسی نتایج حاصل از ۵۵ پرونده داروخانه متخلف مطرح شده در کمیسیون قانونی ماده ۲۰ پی می‌بریم که:

الف- تعداد پرونده‌های متخلف مورد بررسی در سال ۸۱ نسبت به سال ۸۰ به میزان ۶۱/۹۰ درصد اضافه شده و از نظر تنوع تخلفات، میزان تخلفات در سال ۸۱ نسبت به سال قبل از آن ۴۳/۵۵ درصد افزایش یافته است. در واقع

بر قیمت و توزیع کالا و خدمات در سطح استان‌ها و دانشگاه‌های علوم پزشکی صورت می‌گیرد (۵) و با توجه به اطلاعات دریافتی از سازمان بازرسی و نظارت بر توزیع کالا و خدمات در خصوص بازرسی اقلام غیر دارویی داروخانه‌های دایر در سال‌های مورد مطالعه، بیشترین مورد تخلف غیر دارویی داروخانه گرانفروشی (۴۶/۶۷ درصد) بوده است که مفهوم آن علاوه بر تحویل اقلام با قیمت بالاتر از نرخ مصوب به مراجعه کننده، ارایه آن در غیاب مسئول فنی داروخانه می‌باشد و این موضوع (عدم حضور مسئول فنی) به عنوان تخلف بارز در بازرسی دارویی از داروخانه‌ها هم صدق می‌کند (۱۰-۶).

از سوی دیگر گرانفروشی دارویی جز کمترین موارد تخلف گزارش شده در سال‌های ۸۰ و ۸۱ (به ترتیب ۲/۰۳ درصد، ۲/۸۷ درصد)

متخلف در سال های ۸۰ و ۸۱ فقط ۹/۰۹ درصد موسس داروساز و ۱۲/۷۳ درصد موسس غیر داروساز داشته اند که مسئول فنی داروخانه خود نبوده اند، عدم اشراف موسس بر امور جاری داروخانه و عدم حضور فعال مسئول فنی به عنوان علل اصلی بروز تخلفات داروخانه محسوب می گردد.

نتیجه کلی

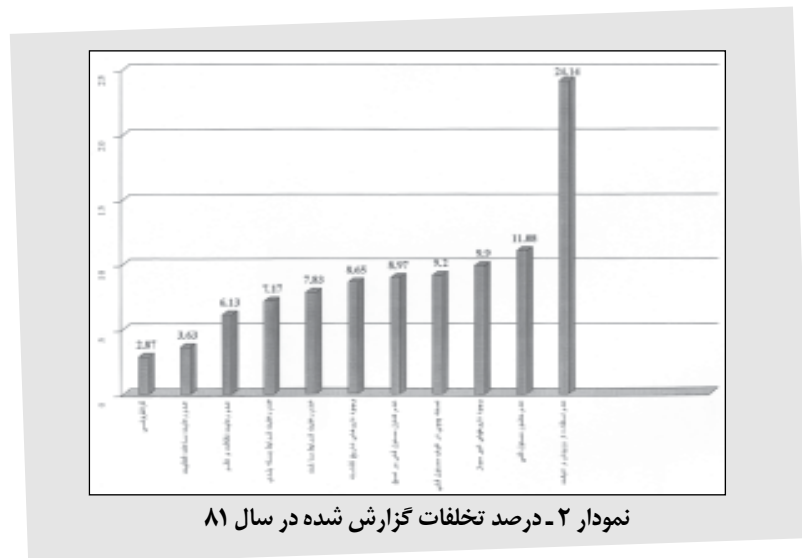
۱- اولین قدم در نظارت بهینه آرایه خدمات در داروخانه ها، افزایش سطح آگاهی داروخانه ها و بازرسین آن ها از آخرین مقررات جاری است که ضمن آموزش مستمر بازرسین داروخانه نسبت به آخرین مقررات پزشکی و دارویی مربوطه، اطلاع رسانی صحیح و به موقع به داروخانه ها توسط دانشگاه ها موثر خواهد بود (۲).

۲- جهت نظارت بهتر، بازرسی بیشتر از

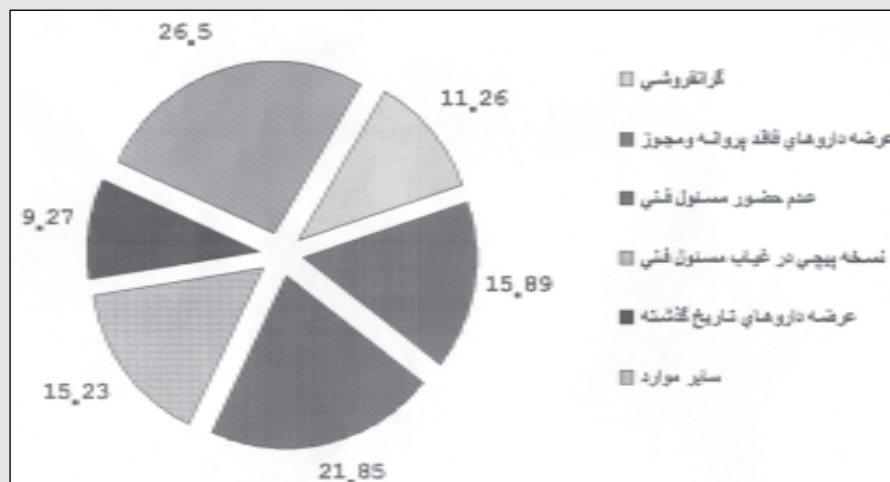
درصد تخلفات بارز داروخانه های مورد نظر که منجر به اعلام رای کمیسیون ماده ۲۰ در برخورد با تخلفات شده، افزوده شده است.

ب- با توجه به بیشترین تخلفات گزارش شده در داروخانه ها در سال های مورد بررسی و تخلفات بارزی که منجر به طرح موضوع در کمیسیون ماده ۲۰ شده است (مقایسه نمودارهای ۱ و ۲ و ۳) اهمیت نوع تخلفات کشف شده با توجه به درصد بروز و اصرار بر ارتکاب آن ها مشخص می شود. البته تخلف «عدم استفاده از روپوش و نصب نکردن اتیکت مسئول فنی» گرچه دارای بیشترین درصد تخلفات کشف شده طی سال های ۸۰ و ۸۱ بوده است اما با توجه به حساسیت موارد دیگر تخلف و اهمیت آن ها (طبق نمودارهای شماره ۱ و ۲) رفع این نقص به ابتکار عمل دانشگاه و آرایه الگوی مناسب فرهنگی نیاز دارد.

ج- با وجود این که از مجموع داروخانه های

نمودار ۳- بیشترین درصد تخلفات منجر به رسیدگی در کمیسیون قانونی ماده ۲۰ در سال‌های ۸۰ و ۸۱

فنی، نسخه پیچی در غیاب مسئول فنی و نگهداری و عرضه داروهای فاقد پروانه و مجوز و تاریخ گذشته بوده است.

پیشنهادهای

۱- ضمن تاکید بر حضور فعال مسئول فنی در داروخانه و اشراف موسس بر امور جاری آن، دانشگاه‌ها باید نظارت مستمر بر داروخانه‌های تحت پوشش خود با توجه به بررسی منطقه‌ای بیشترین تخلفات گزارش شده داشته باشند.

۲- اطلاع‌رسانی به موقع از آخرین قوانین و مقررات جاری به بازرسین و داروخانه‌ها در کاهش بروز تخلفات موثر است. از جمله این که برخی از مقررات جاری داروخانه به عنوان «منشور حقوق بیمار در داروخانه» تعریف شده

داروخانه‌ها لازم است اما کافی نیست یعنی بازرسی بیشتر همیشه باعث کاهش بروز تخلفات داروخانه نمی‌شود.

۳- نسبت بروز تخلفات با تعداد داروخانه‌های تحت پوشش دانشگاه‌ها همیشه رابطه مستقیم ندارد و با وجود افزایش تعداد داروخانه‌های دایر در محدوده دانشگاه نظارت صحیح مانع بروز تخلفات می‌گردد.

۴- با توجه به آمار بازرسی از داروخانه‌ها در سال‌های ۸۰ و ۸۱، در سال ۸۱ حدود ۲۰ درصد نسبت به سال ۸۰ بازرسی کمتری صورت گرفته و حدود ۱۱ درصد تخلفات کشف شده داروخانه افزایش یافته است.

۵- بیشترین موارد تخلفات گزارش شده از داروخانه‌های دایر در سال‌های ۸۰ و ۸۱، عدم استفاده پرسنل از روپوش، عدم حضور مسئول

و به اطلاع داروخانه‌ها رسیده است مانند حضور فعال مسئول فنی داروخانه حین ارایه خدمات و عدم عرضه داروهای فاقد مجوز و تاریخ گذشته به مراجعین.

۳- بررسی و نظارت کیفی در نحوه ارایه خدمات دارویی داروخانه‌ها از سوی بازرسین دانشگاه‌ها از جمله «کنترل علمی و فنی نسخ توسط مسئول فنی داروخانه» باید صورت گیرد.

۴- در جهت کاهش بروز تخلفات داروخانه‌ها، دخالت تعریف شده سایر سازمان‌های دخیل در

امر بازرسی از داروخانه‌ها نظیر وزارت بازرگانی و بیمه‌ها در حدود اختیاراتشان و اعلام گزارش بازرسی آن‌ها به دانشگاه علوم پزشکی مربوطه موثر خواهد بود.

۵- شناخت سازمان‌های موثر در برخورد با تخلفات داروخانه و محدوده عملکرد آن‌ها، زمینه‌ساز پیگرد مناسب قانونی در مقابله سریع و به موقع با تخلفات کشف شده و افزایش کارایی داروخانه‌ها در ارایه خدمات مطلوب می‌باشد.

منابع

۱. قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، فصل ۲۵- بهداشت و درمان، انتشارات سازمان برنامه و بودجه - مرکز مدارک اقتصادی و اجتماعی و انتشارات، سال ۷۹، ص ۱۵۴ - ۱۴۸
۲. مجموع قوانین و مقررات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، قانون مربوط به مقررات امور پزشکی و دارویی مصوب سال ۱۳۳۴ و اصلاحات مصوبه سال‌های ۶۲ و ۶۷ مجلس شورای اسلامی، انتشارات معاونت امور دانشجویی، فرهنگی، حقوقی و مجلس، چاپ چهارم دی ماه ۱۳۷۵، ص ۴۴ - ۴۱
۳. دکتر کبریایی زاده عباس، دکتر عبداللهی اصل اکبر، نگرشی بر نظام دارویی ایران، داروخانه، انتشارات ارجمند، چاپ اول سال ۱۳۸۰، ص ۲۰ - ۱۵
۴. معاونت غذا و داروی وزارت متبوع، ضوابط و شرایط تاسیس داروخانه، ابلاغیه شماره ۴۰۶۷/د مورخ ۸۰/۴/۳۱
۵. منصور جهانگیر، مجموعه کامل قوانین و مقررات جزایی، قانون تعزیرات حکومتی امور بهداشتی و درمانی، نشر دیدار، چاپ اول سال ۱۳۷۸، ص ۶۰۳ - ۵۸۹
۶. سازمان بازرسی و نظارت بر قیمت و توزیع کالا و خدمات وزارت بازرگانی، نتایج بازرسی از اقلام غیردارویی داروخانه‌های کشور در نیمه اول سال ۸۰ (نامه شماره ۶۵۷۸۰ مورخ ۸۰/۱۲/۱۱)
۷. سازمان بازرسی و نظارت بر قیمت و توزیع کالا و خدمات وزارت بازرگانی، نتایج بازرسی از اقلام غیردارویی داروخانه‌های کشور در نیمه دوم سال ۸۰ (نامه شماره ۱۹۰۷۱ مورخ ۸۱/۴/۱۷)
۸. سازمان بازرسی و نظارت بر قیمت و توزیع کالا و خدمات وزارت بازرگانی، نتایج بازرسی از اقلام غیردارویی داروخانه‌های کشور در سه ماهه اول سال ۸۱ (نامه شماره ۳۲۴۸۹ مورخ ۸۱/۷/۷)
۹. سازمان بازرسی و نظارت بر قیمت کالا و خدمات وزارت بازرگانی، نتایج بازرسی از اقلام غیردارویی داروخانه‌های کشور در سه ماهه دوم سال ۸۱ (نامه شماره ۵۰۸۸۱ مورخ ۸۱/۱۱/۷)
۱۰. سازمان بازرسی و نظارت بر قیمت و توزیع کالا و خدمات وزارت بازرگانی، نتایج بازرسی از اقلام غیردارویی داروخانه‌های کشور در سه ماهه سوم سال ۸۱ (نامه شماره ۱۶۳۶ مورخ ۸۲/۱/۲۰)
۱۱. معاونت غذا و داروی وزارت متبوع، آیین‌نامه داروخانه‌ها، ابلاغیه شماره ۶۱۲۴/د مورخ ۷۹/۷/۴